

**Dissertatio inauguralis medica de atrophiam infantum ex lacte corrupto ... /
[Johann Christlieb Winckler].**

Contributors

Winckler, Johann Christlieb.
Bergen, Johann Georg von, 1672-1738.
Universität Frankfurt an der Oder.

Publication/Creation

Francofurti ad Viadrum : Typis Joh. Christophori Schwartzii, [1728]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/d8pt7x9u>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

2. D. B. V.
DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
ATROPHIA INFANTUM
EX
LACTE CORRUPTO,
Quam
AUXILIANTE DEO

&
GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ CONSENSU
in
ACADEMIA REGIA VIADRINA,
PRÆSIDE

ON. JOH. GEORG. à BERGEN,
MED. DOCT. ET PROFESSORE PUBL. ORDINARIO,
PRO GRADU DOCTORATUS

UMMISq; IN ARTE MEDICA HONORIBUS ET PRI-
VILEGIIS RITE IMPETRANDIS,
ad diem XIX. Junii An. M DCC XXVIII.
IN AUDITORIO MAJORI
placido eruditorum examini submittit

Autor
JOH. CHRISTLIEB WINCKLER,
Conaria - Magdeburgens.

FRANCOFURTI ad VIADRUM,
Typis JOH. CHRISTOPHORI SCHWARTZII, Acad. Reg. Typogr.

SCOTCH WHISKY

THE CORRUPT

AND

THE

THE CORRUPT

AND

THE

AND

THE

AND

THE

AND

THESIS I.

Thema inaugurale ex legum academicarum præscripto meditat^{us}, idq; pro summis in arte apollinea, riteq; impetrâdis honorib⁹, tale inprimis eligendū esse censui, quod in Praxi non infrequenter occurreret, neq; minus accurato scrutinio dignum foret.

Quare de ATROPHIA INFANTUM EX LACTE CORRUPTO, affectu Practicis non ignoto, iisque plurimum subinde negotii facescente, agere constitui, atque ita quidem, ut affectus hujus genuinam indolem, veramque causam, cum symptomatibus & signis suis, rite describam, quo Medicorum ad morbum curandum accersitorum quisque ex plena morbi cognitione statim prævideat, quantum opis & auxilii misellis infantibus præstare valeat.

TH. II.

Quid autem Atrophia sit, quidque per illam intelligam, fugere potest neminem, qui græcæ linguæ gnarus, ipsum vocabulum paulo attentius considerat, denotans scilicet nutritionis defectum, cessationem aut imminutionem, derivatum ab α privativo, & verbo τρέφω, nutrio, ita ut vi vocabuli atrophia nihil significet aliud, quam non nutritio. Unde

mihi non injuste species tabis est tenellis infantibus adhuc lactentibus, ad modum familiaris, quibus ficuti ex lacte vitiato & corrupto frequenter accidit, ita idem hic morbus alias omni fere ætati, licet aliunde exortus, communis itidem est. v.g. pueris, Pædatrophia, a dyspepsia, vitiis & morbis ventriculi, alimentis crudis & dyspeptis, plerumque orta *vid. Theodor. Zwingeri Pædojatrejam Practic. obs. CXVI. p. 457. 458.* Juvenibus & mediæ ætatis hominibus, hæctica ex pravo viscerum statu, ex ulceroso in primis pulmonum, phthysica tabes; Senibus ab extrema partiū solidarum siccitate, tabes quasi naturalis, marcor, sive marasmus senilis. Quarum totidem atrophie specierum, ad commune genus referendarum, obiter hic loci mentionem facio, specialius hac differtatione de atrophia infantum ex lacte vitiato tantum acturus.

TH. III.

Definitio igitur hanc atrophie speciem, quod sit infantū macies & contabescencia, qua non obstante, quod quotidie vel matrum, vel nutricum lac, nutrimentum infantili ætati conveniens, & proprium, copiose & satis avidè sugant, nihilominus, corpore & membris omnibus, flaccidi & macilenti evadant toti, cute in artubus ob consumptam musculorum substantiam rugosa & plicatili existente, ventre inflato, tumente, ad renitentiam leviter indurescente, cum alvi succibus liquidis, copiosis ipsisque excrementis alvinis viscidis, roscidis, subviridibus, ex parte subinde coagulatis, caseosis, acidum spirantibus, totis quasi corruptis exclusis, cum perpetua inquietudine, & ingenti languore, sapi-

sæpius sine febre, aliquando cum febricula admodum levi. Estque in prima generatione sæpe leve adeo morbi initium, ut a plerisque vix animadvertatur, in progressu vero, ab omnibus plus quam manifeste cognoscatur. Morbo huic, tenelli infantes, toto illo, quo lactent, tempore obnoxii sunt, videasque alios primis quatuor ætatis mensibus, alios longe serius, & quidem pridem satis obesos, beneque nutritos, tandemque nihilominus hoc malo correptos, nutritionem hoc tempore, cum insigni alias corporis augmento conjunctam, penitus impedi-
ente.

TH. IV.

Differentiæ ratione morbum distinguere licet ab atrophia infantum, à *Crimonibus* sive comedonibus, germanice *die Mitt-Esser* / dorsalibus quasi verminibus, cum infante communi nutrimento utentibus, producta, quorum existentiam licet in dubium vocet. *Frid. Hoffmannus Method. Med. Lib. I. Cap. XIX.* vivos tamen ope microscopiorum vidisse sese asserunt *Mich. Ettmüllerus*, & *Joh. Dolæus*, qui posterior horum desuper peculiarem formam satis accurate describit. vid. ejusdem *Encyclopæd. Med. L. VI. Cap. XII. p. 586.* Quin & alii existimant, à cohibita transpiratione fordes cutaneas, temporis diuturnitate collectas, verminosas tandem fieri posse, insinuante id ipsam *Dan. Sennerto Prax. Med. Lib. II. p. m. 387.* quam litem hic meam non facio, sed aliis potius dirimendam relinquo ; Neque minus affectus hic discrepat à *Rachitide*, quæ quandoque atrophix soboles & consequens, nunquam vero infantibus connata est, sed plerumque ante nonum ætatis

menſem, vix unquam poſt biennium, tempore po-
tiſſimum intermedio, teſte *Herm. Boerhavio* tenel-
los corripit, qua præter partium carnoſarum laxi-
tatem nimiam, & lentam extenuationem, oſſa in-
torquentur, incurvantur, caput ſolito fit grandius,
pectus anguſtatur, ſternum acuminatur, cum artu-
um articulationibus nodofis, quibus indiciis evi-
denter rachitis ab atrophia diſcernitur: Tandem
quoq; atrophia eſt vel *uniſverſalis*, vel eſt *particularis*,
illâ totum corpus exareſcit, hâc vero aliqua tantum
determinata corporis pars, vel â vitio nervorum,
vel vaſorum ſanguiferorum, fluidorum circula-
tionem intercipientem, vel membri alicujus luxatione,
aliisque præternaturalibus cauſis producta, â Me-
dicis plerumq; aridura, germanice *das Schwinden*
dici ſolita, confer. *Joh. Hartmanni Prax. Chymiat. Part.*
poſt. Cap. CLXXXV.

TH. V.

Morbi Ætiologiam rite traditurus, ad cauſam in
fronte diſſertationis aſſertam, merito nunc reflecto;
ſcilicet ad lac vitioſum & corruptum. Quod vero
& quale lac proprie corruptum ſit, vix a me demon-
ſtrabitur melius, quam ſi oſtendero, qualis (I) humor
lac humanum, quæ ejus materia, utrum ſanguis,
an chylus, ex quo generetur, ſit, curque nutrimen-
tum commune infantum recens natorum audiat;
(II) quod lac genuinum, laudabile, & proprie ſalubre
ſit, quod vero dici debeat corruptum, quæq; hujus cor-
ruptionis cauſæ, tam in matre, nutrice, quam infante,
recte in medium afferri queant. Hiſ enim omnibus
rite præmiſſis, uti rectum eſt norma obliqui, ita lac
naturale & inculpatum, ad præternaturale & cor-
ruptum

ruptum & depravatum, non incongrue referri, atque utriusque differentia distincte perspicui ac cognosci poterit.

TH. VI.

Est ergo lac naturale, maternum humor albicans, emulsionis instar, mediocriter crassus, subpinguis, ex glandulis mammarum à sanguine arterioso secretus, saporis grati, sui generis dulcedinem a saccharina diversam referentis, inserviens infantibus recens natis nutriendis & alendis. Humor hic, quāprimum gravida peperit, in mammis sensim uberius colligi incipit, partu etenim edito, uterus virtute sua tonica sese constringens, maximam sanguinis aliorumque humorum, foetus alendi gratia eo graviditatis tempore confluentium, colluviem ex vasculosa sua textura exprimit, lochia sic dicta, si-ve purgamenta uterina. Ne vero recens exclusus infans, blando suo, quo in utero alebatur nutrimēto, propterea destituatur, prædictā uteri stricturnā, arcano quasi uteri cū mammis consensu, ultronea vasorum mammarum dilatatio consequitur, quandoquidem eo potissimum succi superflui coguntur, ubi plus convenientiæ, minus autem resistentiæ offendunt, quod nusquam in toto corpore, nisi in mammis inveniunt, quarum arteriolæ ductusq; lactiferi, molli & pulposæ mammarum substantiæ undiq; immersæ sunt; id quod verā subministrat causam, cur succi alibiles ab utero, per arteriarum mammariarum internarum, ab arteriis subclaviis oriundarum, cum arteriis epigastriis mutuam anastomosis ad mammas trahi, quasiq; rapi ab aliis dicantur. Primis puerperii diebus humor in mammis collectus

lectus, lac quasi imperfectum, colostrum, five lac concretum, esse videtur. Cujus usum quamvis inter alios *Francisc. Joel* prorsus dissuadeat, ceu infanti noxium, vid. *eiusdem Prax. Med. Lib. IX. Sect. I. p. m. 408.* nihilominus plurimi cum *Dan. Sennerto Lib. de Morb. Infant. Part. I. Cap. I.* it. *Mich. Etmüllero in suo valetud. infantil.* idem colostrum, ceu blandum evacuens ad expurgandum meconium, impune præbendum suadent. Præterlapsis vero aliquot diebus, continuato non tantum, sed aucto etiam vasorum attritu, & subactu, tandem lac verum, albicans homogeneous, satisque copiosum in mammis elaboratur, quo primis quatuor mensibus sat commode nutritur & vivit infans, donec in progressu aucto aliquoaliter corporis robore, cum lactis usu, simul asfuescat variis pulmentis, ex mica panis albi, farina amyli, cum lacte & tantillo sacchari penidii confectis, tanquam alimento paulo solidiori. Quæ omnia lactis materni ortum, in mammis, satis abunde declarant.

TH. VII.

Qualis vero lac, respectu ingredientium & contentorum, humor sit, & ex qua materia speciatim conficiatur, nunc paulo exactius disquirere convenit. Primo adspectu lac simplex & homogeneous videtur esse fluidum, cujus tamen partes, ex quibus componitur, re ipsa admodum inter se diversæ deprehenduntur. Easdem ad quaternionem elementorum humorumque corporis humani, jam retulit *Pet. Gassendus*, inquiens, *lac in sua temperie, aerem, seu sanguinem, butyrum, ignem seu choleram, serum, aquam seu pituitam, caseus, terram seu melancholiam refert. vid. eiusdem*

dem exercit. in *Fludd. Philos. Part. II. Cap. XVI. Cardanus de sanitate tuenda Lib. III. C. XI.* Alii sex partes alii & plures statuerunt. Mihi quod veritati magis consentaneum, & per varia experimenta dudum demonstratum est, præ cæteris probatur. Lac nimirum constare ex parte (1) pingui & oleosa, proprie butyrea, juxta aliorum asserptionem, temperamentatione, calida & humida (2) ex parte aquosa, serosa, frigida & humida (3) ex parte blande salina, calida & sicca, cujus interventu oleosa pars cum aquea intimâ subit miscellam, cujus causa serum lactis ipsum calidum & ficcum jam pronunciarunt. *Avicenna Cap. de lacte, & Mesues Lib. III. de aliment. facult. Cap. XVI.* quamque salinam partem *Fabric. Bartholet. in Encycloped. Hermet. dogmat. p. 400.* ex fero lactis educit, vocatque mannam, sive feri nitrum, quod prioribus oleosis aquosis nuptum, lacti conciliat vim abstergentem, resolventem, ulcera interna purificantem, ophthalmiam, phthyfin, scorbutum aliosque morbos chronicos, a pravitate succorum alcalica, itemque occultos à stasi viscida inflammatoria oriundos, mirifice curantem, de quo nitro plura videas in *Joh. Jac. Fickii Dissert. de saccharo lactis Cap. III. art. 2. habita jena 1713.* Quibus (4) nonnulli recentiorum superaddunt partem subtiliorem, spirituosam, lacti calido ex mammis hausto, non item cocto vel frigido inexistentem, his potissimum argumentis fulti, quod nervi fere innumeri ex plexu nervorum circa claviculas, pari quinto spinali, mammas, singulasque harum glandulas subeunt, motui & sensui non adeo hic, quam quidem alibi, inservientes,

B

qui-

*ex parte tenet et an
ga, frigida et sicca*

quibus compressis vel plane obstructis secretionem turbari tardiusque procedere jam pridem notarunt *Thom. Warthon. Adenograph. Cap. XXVI. Ant. Nuck. in Adenograph. sua curiosa, & Gualth. Needham de format. foet.* Porro quod lac calidum suctione haustum, debilibus & languidis notabiliter restituat, quod in iis deficit maxime, scilicet robur viscerum horumq; functionum vigorem, prouti phthysicis recens multum, vel ex mammis haustum longe efficacissimum praesidium, & specificum remedium est, imo in hysteris plurimum boni praestitisse quoque testis est *Sydenham. in Dissert. Epist. ad Guil. Cole de affect. hyster.* item *Christ. Langius in Dissert. de requisit. bon. nutrit. artic. XXIX.* pro quarum modo recensitarum partium iusta temperie, & proportionata inter se miscela, lac blandum & admodum temperatum constituit humorem nutritium.

TH. VIII.

Ex qua materia, eaq; proxima lac fiat & generetur, quaestio inter Medicos dudum est agitata. Aliis ex sanguine menstruo, in gravidis & lactantibus ordine plerumque naturae retento. vid. *Claud. Galen. Lib. XIV. de usu part. cap. VIII.* aliis ex sanguinis sero, aliis ex chylo & sanguine id confici & produci asserentibus. In quorum assertiones sine praevio rei examine ire mihi vix licitum est, nisi promiscue falsum pro vero amplecti velim. Lac, quod alii propterea sanguinem dealbatum dixerunt, vid. *Ambr. Paracum Lib. de Generat. hom. Cap. XXI.* ex sanguine, quominus credam, gigni, sequentibus de causis impedior (1) sanguinis pars essentialis est fibrosa, lac ve-

ro parte hac penitus caret, (2) lac in loco tepido stagnans acescit & coagulatur totum, sanguis putrescit, atque in foetidum liquamen resolvitur (3) puerperæ ingentem sæpe sanguinis copiam effundunt, lactis tamen nullus inde sentitur defectus (4) in lactantium plurimis secretio lactis tam copiosa existit, ut siquidem primaria ejus materia sanguis esset, hæc sine notabili virium jactura impossibilis foret (5) neq; assertū hoc ullatenus probat sanguinis sinceri subinde observata ex mammis suctio, arguens tantum ductuum lactiferorum insolitam dilatationem (6) *Hippocratis aphor. XXXIX. Sect. V. quod si mulier, quæ nec peperit, nec utero gerit lac habet, ei menstrua deficiunt*, generaliter verus non est, quandoquidem prostant exempla plethoricarum, quibus lactantibus regulariter menses fluxerunt (7) sanguis a chymicis destillatus largitur phlegma, plurimum salis volatilis, oleum foetidum & terram, quorum omnium vix ullum prodit e lacte recenti, inodoro, sed plura longe ab his prorsus diversa & dissimilia; nam lac recens blande destillatum exhalat, suppeditans serum lactis limpidissimū, odorem & saporem lactis ex parte referens, ubi vero lac non recens fuerit, sed jam aciditatem contraxit, aliquot etiam guttæ in destillationis progressu acidæ prodeunt; residuum vero igni reverberii ustum fuggerit oleum crassum, nigrum foetidum, spiritum tenuiorem ejusdem odoris, saporis minus ingrati, ex quibustamen nulla arte quicquam salis volatilis elicias, licet aliquid salis fixi, restitante pauca terra, conf. *Phil. Verhey Lib. II. tractat. 1. cap. 13.* (8) Lac per micro-

scopia conspectum recens constare videtur e globulis seorsim positis, quorum plures simul compactione juncti faciunt unum globulum lacteum, qui soliditate globulis in sanguinis sero natantibus cedunt plurimum, *vid. Anth. Loewenhoek. Epist. XXXIII. 1680.* (9) plane non sequitur quicquid e sanguine per modum secretionis prodit, illud sanguinem constituere: multa enim talia in corpore occurrunt, quæ a sanguine plane sunt aliena & toto cælo diversa.

TH. IX.

Neque serum sanguineum lactis proximam materiam esse, ut credam, facile induci possum, idq; vel ideo, quia (1) serum sanguinis subflavum, leviter falsuginosum est, cujus falsedinis portio abundans, naturæ inutilis, ad putredinem valde proclivis, excrementitia in renibus a sanguine separatur, lac vero coloris candidi, saporis semper sub dulcis & grati est, (2) serum sanguineum ad ignem abit in gelatinam, concrescit & inspissatur totum, fitque tandem glutinosum, lac vero blande exhalat, nihilq; in residuo glutinosi sed multum coaguli acidi relinquit.

TH. X.

Chylum vero materiam lactis præbere proximam, videtur valde probabile, quandoquidem hic magnam cum ipso lacte convenientiam habet, quod tamen a chylo in aliquibus manifeste discrepare, & propterea ambo hæc, pro uno eodemque humore haberi nec posse nec debere, multis rationibus convincor; Etenim utriusque liquoris convenientiam aperte satis docet (1) ocularis inspectio, qua uterque

terque lacteus ab omnibus dicitur. (2) chyli generationis & distributionis tempus, dum quatuor vel quinque a pastu horis, sanguis vel ex vena vel ex arteria detractus, magnam chyli lactescentis, cruori innatantis, portionem exhibet, longiori vero post pastum intervallo venesectione facta, loco chyli lactescentis serum sanguinis solitarium, flavum, falsum conspicitur. *vid. Thom. Barthol. de lacteis thoracis Cap. 13. it. Histor. anat. Cent. I. Hist. XVII. it. Pet. Borell. Obs. med. Cent. I. obs. XXV.* (3) Multo brevius etiam temporis momentum in lactantibus, uno plerumque ore fatentibus, quod lac a pastu illico in mammis augeri sentiant, proindeque cibis modo assumptis infantibus non invite mammas porrigant, (4.) ingestorum variæ & diversæ qualitates, quæ potentius & vegetius longe per chylum lac alterant, quam in ipsum agunt sanguinem, certo argumento, chylum non adeo profunde, nec intime sanguini admixtum, multo minus eidem jam assimulatum ad mammas transire, hincque pro varietate assumptorum lac sæpenumero variare, licet mutatio in ipsum usque sanguinem non perveniat.

TH. XI.

Quanta vero cunq; chyli cum lacte convenientia, ex his perspicua fit, chylū tamen propterea cum lacte confundere, lacque pro chylo & chylum pro lacte accipere vix ausim, cum utriusque insignem inter se discrepantiam esse doceant sequentia. Et quidem (1) chylus in ipso receptaculo aliquanto falsior præ lacte mammarum, teste *Richard. Lowero Tract. de Cord. Cap. de chyl. in sanguinem transmut.* (2) Lac ipsum

colore magis album, sapore dulcius, consistentia quodammodo crassius, & spissius, (3) Chylus ipse nec parte caseosa, nec pinguedinosa, adeo, ut lac, abundans, partem enim oleosam, per singulares adiposæ mammarum substantiæ ductus, chylum copiosorem suscipere multorum fert sententia, quam obscure Hippoc. jam confirmat lib. de natura pueri, inquit, dum mammae exsuguntur, venæ, quæ ad eas tendunt ampliores factæ, quod pingue est a ventre attrahunt & in mammæ transmittunt, quam itidem, licet dubiam adhuc, proponit. Marc. Malpighius Tract. de omento & adiposis ductibus, his verbis: an ex adipe in mammis lac fiat, dubitari potest, quoniam circa mammarum glandulas pinguedinem multam in nutrientibus colligit natura, non ad solam pulchritudinem: unde videmus in lacte genito, multum butyri extrahi, multoque etiam superstitæ pingui, in caseo & oxigala. Unde sine dubio lacti color magis candicans majorque dulcedo præ chylo constat (4) globuli lactis per microscopium visi, chylosos densitate superant, unde substantiâ spissiore lac ad caseum conficiendum acquirit.

TH. XII.

Ex his rite præmissis, uti qualis humor lac sit, & ex qua materia generetur, clare liquet, ita jam ratio reddenda venit, cur idem optimum, unicum & commune infans recens natorum audiat nutrimentum? foetus in utero ex ovulo dum generatur, prima corporis vasorumque omnium flamma habet tenerrima, quibus necesse est, respondeat succus ad vitam, quam incipit, producendam aptus, naturæ suæ congruus, scilicet blandus & tenuis.

nuis. Succum hunc præparant arteriæ uteri lymphaticæ, ab hypogestricis & spermaticis arteriis oriundæ, quemque copiosum, ptisanæ similem, ferofum, lactescentem, omnes vero sub dulcem, partibus nutritiis maxime refertum observarunt, *Marc. Malpighius tract. de utero; Regner. de Graaff de organo mulierum generat. Casp. Bartholinus de ovar. mulier. Job. Bohnius circul. anat. progymn. II. Frid. Ruyschius Thesaur. anatom. II. Artic. LVI.* qui lacte longe tenuior glomere vasorū umbilicaliū & quidē superficie uterū spectāte, sulcata, qua tunica succosa, villosa, instar tunicæ intestinorū villosæ firmiter connata cingitur, susceptus per venam umbilicalem transmittitur ad fœtum, quem usque ad partus & nativitatis terminum blandissime nutrit, conf. *Frid. Ruyschii thesaur. anat. V. artic. XVIII. it. XXVI.* Fœtu autem excluso, corporeque & grandiore & solidiori facto, opus erat nutrimento quoque paulo crassiori, pinguiori, quod provida natura in mammis sub titulo lactis in gratiam recens nati infantis colligit, quo tam diu nutritur, donec duriori alimenti generi assefactus, deinceps sine lactis usu vitam per plures annos producat.

TH. XIII.

Restat jam (II) ex thesi quinta dilucidandum, adhuc, atque paulo specialius determinandum, quod lac in se bonum & laudabile, quod vero vitiosum & corruptum dici debeat, porro, quæ utriusque quibus dignoscatur, sint indicia & notæ, quæque tandem corruptionis causæ adduci queant. Lac ergo bonum & laudabile describitur, quod sit omnis hete-

heterogeneæ qualitatis expers, blandum, mite, substantiæ mediocris, pringuis, blande lentescens, coloris albi splendidi, saporis dulcis, grati, odoris fere nullius, ad minimum non ingrati, potius suaviusculi, facile in tepore detentum acescens, promptequē in tres partes suas essentielles, scil. oleosam, levem dulcem, serosam & aqueam, crassam, & caseosam secedens, cujus guttula super speculum vel unguem effusa, non diffluit, sed quasi immota subsistit, signo optimæ consistentiæ & coctionis; cito diffluens, indicio nimix serositatis & tenuitatis; inclinato vero speculo, vel ungui pertinacius adhærēs, signo nimix crassitie & visciditatis est, de quibus *vid. Franc. Joelis Prax. Med. Lib. IX. Sect. I. pag. 498. de morb. infant. Joh. Varandæus Oper. Med. Lib. III. cap. II. p. 634. Joh. Dolæi Encyclopæd. Med. Lib. VI. Cap. XII. pag. 586. de morb. infant.* Ad bonitatis signa non minus pertinet lac per vias urinarias in infante facile & copiose transiens, alvi excrementa bene cocta & naturalia relinquens, in ventriculo facilē coctionem subiens, ipsumque infantem probe nutriens, & quidem præ lacte nutricum mercenariarum, quodlibet maternum, infanti nutriendo magis conveniens est, idque recens magis, quam vetustius, quod longe magis quam lac ullum ex conductâ nutrice, quamvis maximo studio selecta, nutrimento pusilli texturæ suæ ratione convenire testatur, *Christ. Langius in Dissert. de requisit. bon. nutric. præfat.*

TH. XIV.

Lac vero vitiosum & depravatum a qualitatibus prædictis recedens, & quo magis, hoc semper de-

deterius judicatur, scil. quod peregrini coloris, flavi, sublividi vel pituitosi est, quod linteamina lacti pri-
dem imbuta, & in umbra siccata, vario tingit co-
lore, quod saporis est falsi, acris, interdum amari-
cantis, tormina sæpenumero ventris inducens a-
trocia, *vid. Theoph. Bonettum Med. septentr. Lib. IV. Sect.*
IX. pag. 64. 165. os internum erodens, mammas exul-
cerans, imo nomas subinde inferens, *vid. Lud. Mer-*
cat. de affect. mulier. Cap. XVIII. pag. 526. quod odoris
est virosi foetidi, & partim vomitu sæpe coagulatum
acidum, partim caseosum, roscidum, cum ventri-
culi inflatione, borborygmis ventris, hypochondri-
orum tensione, alvi fluxu rejicitur, excrementis
prodeuntibus colore obscuris, ex flavo viridescenti-
bus, acidū vel corruptā acrimoniam spirantibus, a-
num ob corrosivam qualitatem excoriantibus, lin-
teamina virore pertinaciter tingentibus, vasque i-
psum, quo excipiuntur, æneum insigniter, corrosivi
liquoris instar, arrodentibus. *vid. Joh. Waldschmid*
Oper. Med. Colleg. Pract. ad Cas. Medicinal. Tim. a Gilden-
klee pag. m. 572. 573.

TH. XV.

In causas hujus corruptionis ulterius nunc
inquirens dupliciter illas considerari debere facile
adverto, scilicet; intuitu partim lactantis, partim
ipsius etiam infantis. Causæ in corpore lactan-
tis lac depravantes, sunt multiplices & quidem se-
quentes (1) prava sanguinis & succorum constitu-
tio, cachectica, scorbutica, phthysica, venerea, unde
simili labe lac facile inquinatur, & infantis nutri-
mentum corrumpitur, sicuti lactantis lue venerea

infectæ morbum infanti communicatum eundem-
que matre mercurialium usu per ptyalismum cu-
rata, feliciter simul sublatum, novit Cl. D. Præses.
Imo nutricis lac sola, phthysicæ suctione clam paren-
tibus facta, adeo alteratum fuisse, ut in infante cæte-
roquin sano atrophiam produxerit notat. *Theod. Zwingerus Pædajatreg. Pract. Obs. CLXV. p. m. 714. 715.*
(2) animi gravia pathemata, terror, iracundia, mœ-
ros, lac mire alterant & contaminant, gravi sæpe
lactentis damno, prouti filiola sex septimanarum a
lacte matris terrefactæ totam languidam factam,
referunt, *Ephem. N. C. Dec. II. A. IX. Obs. XXV. p. m. 7.*
it. filiam duorum mensium epilepticam, & post o-
cto horas mortuam a lacte matris iracundia forti-
ter commotæ, *Ephem. XI. Dec. II. A. II. Obs. CLXXIII. p. 387.* Cui casui plane analogum alium in nutrice
ex iracundia oestro mammæ sinistræ tumore erysi-
pelaceo affecta vidit. Cl. D. Præses, quæ dum fi-
liolo sex septimanarum, alias sano, intumefactæ
mammæ lac præbet, hic vix præterlapsis sex vel
octo horis vehementi epilepsia correptus moritur.
(3) Ingesta varia, acida, salsa, acria tam alimenta,
quam medicamenta, lac itidem insigniter mu-
tant; constat enim lac nutricis, quæ vinum copia ma-
xima potaverat, infantem totum inebriasce. A rapha-
no rusticano a nutricibus comesto tormina & ven-
tris inflationes lactentibus illatas notat *Christ. Lan-
gius in Diss. de requisit. bon. nut. Artic. XXIX.* Ex absin-
thii nimio usu lac absinthites in puerpera, torminū
in corpore infantili causam observavit *Thom. Bon-
nettus Med. Septentrion. Lib. IV. Obs. XI. p. m. 160.* A na-
sturtio

sturtio aquatico, cum vino rubello nostrate contri-
to a matre juvencula contra scorbutum sub prandio
embammatis loco suasu aniculæ largiter sumpto in-
fantem duorum mensium vehementissima ventris
tormina, lactisque acerrimam corruptionem con-
traxisse plus una vice comperit Cl. D. Præses. Odo-
rem & saporem alliorum, ceparum in lacte manife-
ste deprehendi testis est experientia. Lac in sipidum
ac male olens a fumis metallicis suggerunt *Ephem.*
N.C. Dec. I. A. II. p. 143. Crocum & rhabarbarum lac
flavedine tingere *legas in Ephem. N.C. Dec. VI. p. 27.* in
quibus exemplum exstat nutricis, quæ contra
melancholiam parva copia succi hellebori nigri
usa per lac, succo hoc imprægnatum, infantem ad
mortem usque purgavit, nullo pharmaci effectû in
nutrice edito, (4) Victus liberalior vitaque simul
sedentaria lac graviter corrumpunt, ob multas par-
tes excrementitias ex imminuta transpiratione, cæ-
terisque excretionibus lacti commistas. *vid. Frid.*
Hoffmann. Med. Consult. Part. I. p. 276. 277. (5) Men-
strua, libidinosa lactantium cogitationes, vel ipse
furtivus concubitus lac ejusque temperiem enor-
miter alterant, nam licet in carnosioribus interdum
fluxus hic periculo vacet, id tamen fit rarius, lon-
ge vero frequentius accidit, ut versus hoc instans
mensium tempus, aut fluxu durante infantes eva-
dant inquieti & valetudinarii, quoniam opus ge-
nerationis lactis interturbatur & lac non nisi fœcu-
lentum & impurum colligitur; aut si plane conce-
perit lactans, lac pravas induit vires, & ut *Hel-*
montius loquitur *Tract. de inf. nutr. ad Vit. Long. ca-*
dave-

daverefcit, ut fponfe etiam infantes lac tale aver-
fentur (6) variat lac plurimum pro tempore colle-
ctionis, breviori namque poft paftum tempore v. g.
tribus quatuor, vel quinque horis, lac copiofius & blan-
dius fcaturit, ultra vero viginti quatuor horas fi re-
tineatur, loco lactis ferosus, falſus, ſubflavus, brevi
foetens, infanti abominabilis fluit liquor, teſte Ri-
chard. Lowery Tract. de Cord. Cap. V.

TH. XVI.

Cauſæ lac in ventriculo iufantis corrumpen-
tes variæ itidem dantur, quibus merito annumeres
(1) meconium non rite expurgatum, ſed retentum,
cujus corruptione tota fiſtula inteſtinalis & per con-
ſenſum ipſe ventriculus in digeſtionis opere turba-
tur. (2) Lac a nutricibus infantibus affatim, ſine in-
termiſſione, præbitum cujus nimia quantitate ven-
tricus obrutus sæpe lac ſponſe revomit, vomitu au-
tem deficiente langueſcit, lac diutius retinet, quod
ſenſim aceſcit ſpiſſeſcit, lenteſcit, donec ad nutrien-
dum plane reddatur ineptum, quales lactantes, in-
fantem cum lactât, eundem ſimul maſtant. (3) Immo-
dicum pulmentorum farinaceorum craſſiorum, ni-
mio ſaccharo conditorum uſum, utpote quæ lacte
difficilius concoquuntur, conſtantius in ventriculo
hærent lactisq; corruptionẽ inchoât, pertinacius fo-
vent atque ad ſummũ corruptionis gradũ deducunt.
A lacte ergo, ab his recensitis cauſis corrupto, infans
nutritus id damni plerumque reportat, ut in ven-
triculi & inteſtinorum ſummum languorem, debi-
litate, tandemque glandularum meſenterii ob-
ſtructionem incidat, ſicque chyli amplius nihil ad
fan-

sanguinem transmittatur, unde hæc infantum atrophica veram suam habet originem, id quod *Joh. Dolæus in Encycloped. suæ Med. Lib. VI. de morb. infant. Cap. 12.* abunde satis confirmat, inquiens, *quotquot hoc affectu affectos aperii, in iis glandulas mesenterii tumidas & obstructas reperii, denegato enim sic nutrimenti transitu, necessario partes nectare suo rorido privantur.*

TH. XVII.

Signa diagnostica superius in morbi definitione Thesi III. longa serie jam sunt enumerata, quare iis recensendis pluribus heic non immoror, sed B.L. eo remitto. Id unicum tantum silentio non prætereundum esse censeo, nimir. prima lactis depravati & ipsius morbi signa ex infantum inquietudine, languore ventriculi ejusque coctionis læsione, sæcumque alvinarum præternaturali conditione sese ordinarie manifestare, unde non absone, *notæ in ventriculo intemperato lactis corrupti sunt, ructus frequentes acidi, si ventriculus frigidior, nidorulenti, si calidior existit; id ipsum alumna præsentunt ex solo halitu infantum, per os emissos; ubi enim lac crudum & inconcoctum remanet, vapor acidus sine exuratur, nimium torridus & acer elevatur,* scribit *Johan. Varandæus Oper. Med. Lib. II. Cap. II. p. 635.*

TH. XVIII.

Prognoseos ratione, uti in omnibus & tantum non in cujusvis ætatis morbis, quo vegetus magis, & valentior fuerit ventriculus, hoc melior semper morbi sperandus est exitus, utpote qui verus in œconomia corporis promus condus est, quo ægrotante reliquæ ægrotant, bene autem constituto, opti-

me valent omnes, ita maximopere in infantum ætate tenella, ad languorem & vitium ventriculi respiciendum est. Proinde, si quidem lac vel matris, vel infantum culpa corruptum ventriculi non admodum magnam atoniam, vel quamcunque læsionem, levem mesenterii ejusque glandularum infarctum intulerit, spes curationis aliqua affulget. Ubi vero prædictus infarctus, in scirrhosam duritiem glandularum jam degeneraverit, ut contactu ventris externi tubercula nodosa sentiantur, chylicatio chyli, per lactea vasa ad ductum thoracicum perque hunc ad sanguinem propulsio prorsus intercepta & impedita sit, prognosis difficilis, malæ notæ, imo ordinarie lethifera erit, unde quo minus malum fuit radicum, hoc feliciorum interdum opem medicam admittit.

TH. XIX.

In curatione atrophie infantum tam matris vel nutricis, quam infantis ratio semper habenda est. Lactantis culpa & vitio, si lac vitiosum fuerit, hoc modis omnibus corrigere, ac periculum inde redundans in infantem provide & judiciose avertere tentet Medicus, præscriptis potissimum vitæ diætæque talibus regulis & præceptis, quibus speret, se finem & scopum suum rite attingere posse. Aut si vitium fuerit insanabile, causæ plane insuperabiles, sine mora lactanti nova substituatur alumna, observatis studiose omnibus iis, quæ *Christ. Langius in Diss. de requisit. bon. nutric.* medentibus hoc fine commendat.

TH. XX.

Infantis autem vel ejus ventriculi vitio, si atrophiam

phia metuenda sit, & quidem ex pravis acidis, au-
steris, acribus viscidis primarum, quibus plerumq;
scatent, succis, hi remediis appropriatis cum internis
tum externis corrigendi, totaque fistula intestina-
lis ab hac corruptorum humorum colluvie quanto-
cyus liberanda est; Cum autem scopo corrigen-
di salina contrariæ indolis remedia, quæ ceu nimis
activa tenella ætas non fert, in usum vocari ne-
queant, mitioribus res tentanda est. Quo nomi-
ne omnis generis terrea, insipida, absorbentia, acri-
moniam acidam obtundendia locum præ aliis ha-
bebunt, v.g. ex Matr. perlar. ppt. Cryst. mont. ppt.
Corn. Cerv. ust. præparat. philos. præparat. Unic.
foss. Unic. Marin. præparat. Ebor. præpar. Corall.
rubr. ppt. Ocul. cancr. ppt. & s. pulveres, ad gr. X-
XII. bis vel ter cum lacte exhibendi, quibus pulve-
ribus ad flatulentiam & viscidum resolvendum si
elæosacch. anis. fœnic. gr. j. vel alterum addatur, pul-
veres prædicti tanto efficacius agent. Hanc vero
humorū correctionem internis dum molitur Medi-
cus, his externis in subsidium venire non negligat,
qualia sint linimenta & emplastra stomachica. Pri-
ora ex oleis coctis cum destillatis remixta externe
ventriculo calide illiniantur; & quidem ex oleis c.
menth. carv. aneth. anis. cham. rom. cum oleis
destillatis carv. fœnicul. calam. aromat. mac. an-
gelic. zedoar. caryophyll. lign. sassafr. pro lubitu
guttatim permixtis. Inter emplastra sint empl.
Stomach. Craton., empl. Carmin. Sylv. de bacc.
laur. quæ cum prædictis destillatis oleis leniter
malaxata ventriculum egregie calefaciunt, robo-
rant,

rant, viscidosque & flatuosos succos resolvunt. Scopo autem evacuandi, quamvis non ignorem passim a Practicis Mercur. dulc. cum saccharo ad gr. I. vel ij. it. diagryd. ad gr. ij. rad. Jalapp. ad gr. iv. commendari, illa tamen mercurialia & acria resinosa, quum sint minus tuta, in usum trahere vix audeo. Illorum loco potius sint syrapi blande laxantes ut Syr. rosar. solut. syr. Cich. c. rhabarb. fl. persicor. de manna; vel Clysmata emollientia ex flor. cham. r. Samb. Herb. malv. alth. melilot. parietar. mercurial. cum sacch. thom. & ol. carvi iteratis vicibus injiciantur, quæ minori longe periculo alvum subducunt. Ubi autem non levis suspicio jam fuerit facti glandularum tam intestinalium, quam mesenterii infarctus, id quod ex viribus admodum prostratis, ex lenta & paulatina corporis consumptione artuumque insigni flaccescentia facile constat, cum præmissis balnea tepida emollientia, blande resolventia, fomenta, pediluvia, olea externa & similia usurpentur Balnea fiant ex aquæ & lactis dulc. p. æqual. quibus caput, pedesque verveis cum fol. falic. rubr. item fl. chamom. rom. herbæ emollientes sem. lini alth. malv. & similia sint incocta, aut ex his fomenta & pediluvia, alternis vicibus fiant; Abdomen inungatur calide oleo ex pingued. capon. butyr. rec. maj. insuls. oleo fl. verbasc. linar. althææ & similibus, ad quorum iteratum usum nisi brevi blanda sequatur partium obstructarum reseratio, nec redeat corporis vigor, morbus omni medicina major & incurabilis censendus est.